

KÜRESEL TİCARET:
POLİTİKADAN EYLEME

SONUÇ RAPORU VE
KONFERANS VİDEOLARI

KÜRESEL TİCARET: POLİTİKADAN EYLEME

21 Eylül 2017, Conrad Bosphorus Hotel İstanbul

09.30	Açılış Konuşmaları <ul style="list-style-type: none"> • Erol Bilecik, Yönetim Kurulu Başkanı, TÜSİAD • Bülent Tüfenkci, T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı
10.00	I. Oturum: “Yeni Küresel Ticaret Sistemi / Zorluklar ve Fırsatlar” <ul style="list-style-type: none"> ▪ Korumacılık ▪ İki Taraflı, Bölgesel ve Çok Taraflı Ticaret Anlaşmaları ▪ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması ve DTÖ’nün Küresel Ticaretteki Rolü ▪ Kaçırılmaması Gereken Fırsat: Dijitalleşme <p>Moderatör: Özlem Özüner, Euler Hermes Türkiye Genel Müdürü, TÜSİAD Küresel İlişkiler ve AB Yuvarlak Masa Başkan Yardımcısı</p> <p>Genel Bakış: “Ticareti Kapsayıcı Büyümenin Motor Gücü Yapmak - Ticaret ve Uyum Kolaylaştırıcı Politikaların Gerekliliği”, IMF - Dünya Bankası - DTÖ Ortak Raporu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marc Bacchetta, Danışman, Ekonomik Araştırma ve İstatistik Bölümü (DTÖ)
10.30	Panel ve Tartışma <ul style="list-style-type: none"> • Julia Nielson, OECD Ticaret ve Tarım Direktörlüğü, Kalkınma Bölüm Başkanı • O.P Hisaria, Üye, CII (Hindistan İş Dünyası Konfederasyonu) Ticaret Politikaları Komitesi, Başkan Yardımcısı, Reliance Industries (RIL)
11.30	Kahve Arası
11.45	Yeni Fırsatlar ve Zorluklar Karşısında AB ve Türkiye’nin Tutumları <ul style="list-style-type: none"> ▪ Korumacılığın Sonuçları: Neler yapılabilir? ▪ AB’nin Gelişen Ticaret Ağını ve Türkiye ile Gümrük Birliği Güncellemesini Anlamak ▪ AB’nin “Herkes için Ticaret Stratejisi”: Sırada Ne Var? ▪ Türkiye’nin Önümüzdeki 10 yılda Ticaret Politikası: Temel Etkenler nedir? ▪ Değişen Küresel Ticaret Politikalarının Şirketler Üzerindeki Etkileri: Rekabet Gücü Nasıl Korunmalı? <p>Moderatör: Sercan Bahadır, EY Türkiye Vergi Bölümü Ortağı, TÜSİAD Dış Ticaret Çalışma Grubu Üyesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüsnü Dilemre, Müsteşar Yardımcısı Vekili, Ekonomi Bakanlığı • Ignacio Garcia Bercero, Direktör, Ticaret Genel Müdürlüğü, Avrupa Komisyonu • Ali Murat Aköz, Eczacıbaşı Topluluğu Yapı Ürünleri Grubu Başkanı • Sofia Bournou, Danışman, Uluslararası İlişkiler Bölümü, BusinessEurope
13.15	Özet ve Kapanış <ul style="list-style-type: none"> • Özlem Özüner, Euler Hermes Türkiye Genel Müdürü, TÜSİAD Küresel İlişkiler ve AB Yuvarlak Masa Başkan Yardımcısı
13.30	Öğle Yemeği

GİRİŞ

21 Eylül 2017 tarihinde TUSIAD'ın İstanbul'da düzenlediği "Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme" başlıklı konferans, küresel ticaretin yarattığı zorlukların ve fırsatların tanımlanması ve AB (Avrupa Birliği) ile Türkiye arasındaki Gümrük Birliği ışığında bu zorlukların ve fırsatların nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda kapsamlı bir tartışma ortamı sunmuştur.

Küreselleşmenin yanı sıra, DTÖ'nün (Dünya Ticaret Örgütü) küresel ticaretteki rolü, dijitalleşmenin ticarete etkileri, korumacı bir politikanın sonuçları ve Gümrük Birliği güncellemesi gibi birçok konuda da görüşlerini dile getiren katılımcılar, Türkiye, AB, Hindistan gibi birçok pazar ile ilgili görüş ve örneklerini paylaştılar.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ile Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı (Vekili) Hüsnü Dilemre ve Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü'nde Direktör olarak görev yapan Ignacio Garcio Bercero'nun katılımları, özellikle Gümrük Birliği'nin güncellenmesi konusunda iki tarafın da görüşlerinin alınmasını sağlamıştır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

"Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme" konferansının açılış konuşmasını gerçekleştiren TUSIAD Yönetim Kurulu Başkanı Erol Bilecik küresel ticaretin, 2000 yılı küresel krizinden bu yana, en düşük büyüme oranını gösterdiğine dikkat çekmiştir. Tüm dünyada korumacılık yaklaşımının yükselişte olduğuna değinen Bilecik, ülke olarak korumacılık tedbirlerine başvurmak yerine katma değeri yüksek ürün üretilmesinin, küresel ticarette rekabet gücünün artırılması açısından daha etkili olacağını vurgulamıştır.

Bunun yanı sıra, dijitalleşmenin dış ticarette hızın artırılması ve süreçlerin daha etkin işleyişine katkı sağlaması açısından Türkiye'nin dış ticaret politikasının bir unsurunu oluşturması gerektiği de ifade edilmiştir.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ise konuşmasında ihracata dayalı büyüme politikasına sahip olan Türkiye'nin korumacılık önlemlerinden etkilenen ülkelere bir olduğuna değinmiştir. Tüfenkci Türkiye'nin rekabet gücünün katma değerli ürünlerin üretimi ile artırılabilirliğini vurgulamış; markalaşmanın ve pazar çeşitliliğinin artırılmasının firmalar için önem arz etmesi gerektiğini belirtmiştir. Mevcut durumda, Avrupa Birliği pazarı Türkiye ekonomisinin önemli bir parçasını oluşturduğu için, Gümrük Birliği güncellemesinin Türkiye'nin gündem konusunu oluşturduğunu belirten Tüfenkci, yeni düzenlemenin Türkiye için olduğu kadar Avrupa Birliği için de bir kazanç olacağını ifade etmiştir.

"Yeni Küresel Ticaret Sistemi/ Zorluklar ve Fırsatlar" konulu birinci oturum, DTÖ'nün Ekonomik Araştırma ve İstatistik Bölümü'nde Danışmanlık görevi yürüten Marc Bacchetta'nın "Ticareti Kapsayıcı Büyümenin Motor Gücü Yapmak - Ticaret ve Uyumu Kolaylaştıran Politikaların Gerekliliği" konulu IMF – Dünya Bankası - DTÖ Ortak Raporu sunumu ile başlamıştır. Anılan raporun hazırlanma nedenini, ticaretin faydalannın daha doğru bir şekilde iletilmesi ve kazanımların daha kapsamlı olarak paylaştırılması

olarak özetlemiştir. Diğer taraftan, rapor kapsamında ticaretin olumsuz etkilediği gruplar da göz önünde bulundurulmuştur.

Bacchetta değerlendirmesinde, ikili anlaşmaların ticarete önemli rol oynadığını vurgulamış; bu çerçevede, ülkeler arası ilişkileri yöneten, merkezde güçlü bir DTÖ'nün de ticaretin gelişmesi açısından vazgeçilmez olduğuna değinmiştir.

Dijitalleşme konusunda ise OECD (Organisation for

Economic Co-operation and Development) Ticaret ve Tarım Direktörlüğü'nün Kalkınma Bölüm Başkanı Julia Nielson, OECD bünyesinde Ocak ayından bu yana başlatılan çalışma ile dijital ekonomi ve etkilerinin araştırıldığını iletmiştir. Nielson, hizmet ve eşyanın artık bir arada sunulduğu yeni ticaret anlayışında firmaların zaman zaman geleneksel bariyerlerle karşılaştığını ifade etmiştir.

"Yeni Fırsatlar ve Zorluklar Karşısında AB ve Türkiye'nin Tutumları" konulu ikinci oturumda ise özellikle Gümrük Birliği'nin Türkiye için önemine vurgu yapılmıştır. Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı (Vekili) Hüsnü Dilemre konuşmasında, 1996 yılından beri uygulanmakta olan Gümrük Birliği'nin kurulma amacının AB'ye tam üyelik sürecinde bir adım olarak başlatıldığının altını çizmiştir.

Diğer taraftan, ticaretin gelişimi açısından yeni nesil anlaşmaların önemli olduğu ifade edilirken, Avrupa Birliği tarafından imzalanan STA'lara (Serbest Ticaret Anlaşması) Türkiye'nin doğrudan katılamaması nedeniyle, Gümrük Birliği'nin dış ticaretimizde bir uyumsuzluk yarattığı vurgulanmıştır.

Gümrük Birliği'nin AB'nin yaptığı en başarılı anlaşmalardan biri olduğunun altını çizen Bercero, Türkiye'nin bu süreçte üstüne düşen görevleri yerine getirdiğini belirterek, bu projenin son derece kritik olduğunu ve ilişkinin iyiye gitmesinin AB için önemli olduğunu açıklamıştır.

Konuşmacılardan Eczacıbaşı Topluluğu Yapı Ürünleri Grubu Başkanı Ali Murat Aköz, Gümrük Birliği'nin firmalar için hayati önemi olduğunu belirtmiştir. Doğru kalite standartlarıyla hareket edildiğinde, doğru fiyat ve doğru marka ile piyasaya girildiğinde, AB pazarında rekabet edilebildiğini vurgulayan Aköz, uzun vadeli bir stratejiye sahip olunması gerektiğini ifade etmiştir.

BusinessEurope Uluslararası İlişkiler Bölümü Danışmanı Sofia Boumou ise Türkiye'nin AB'nin dördüncü büyük ortağı olduğunu ve BusinessEurope'ta da temsil edildiğini vurgulamıştır. Buna göre, yalnızca eşya ticareti değil tarım, dijital güvenlik, enerji ve hizmet gibi alanlarda da ortaklık sağlamanın önemli olduğunu ifade etmiştir.

AÇILIŞ KONUŞMASI

"Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme" konferansının açılış konuşmalarını TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Erol Bilecik ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci gerçekleştirdi.

İlk olarak söz alan Erol Bilecik konuşmasının başında geçtiğimiz yılda küresel ticaretin, 2000 yılı küresel krizinden bu yana, en düşük büyüme oranını gösterdiğine dikkat çekti.

Tüm ülkelerde refah seviyesini arttıran küreselleşmeye karşı artan gelirin topluma eşit bir şekilde dağıtılmadığını savunan popülist görüş, geçtiğimiz dönemde hem Amerika'da hem de Avrupa Birliği'nde yükselişe geçti. Türkiye de gerek ilave gümrük vergileri gerekse ticareti zorlaştıran tedbirler ile korumacılığa başvuran ülkelere bir

durumundadır. Bilecik, ülke olarak korumacılık tedbirlerine başvurmak yerine katma değeri yüksek ürün üretilmesinin, küresel ticarete rekabet gücünün artırılması açısından daha etkili olacağını vurgulamıştır.

Türkiye'nin dış ticaret politikasına değinirken, AB ile Gümrük Birliği konusuna da değinen Bilecik, Gümrük Birliği'nin birçok sektörde önemli dönüşümler yaşanmasını sağladığını ve en büyük ticari ortağımız olan Avrupa ile sadece malların değil, hizmetlerin ve tarım ürünlerinin de dahil olduğu daha kapsamlı ve daha modern bir anlaşmanın gerekliliğini ifade etti.

Bunun yanı sıra, dijitalleşmenin dış ticarete hızın artırılması ve süreçlerin daha etkin işleyişine katkı sağlaması açısından Türkiye'nin dış ticaret politikasının bir unsurunu oluşturması gerektiği; böylelikle dış ticaretin artarak daha dengeli hale getirilebileceği ifade edildi.

Bülent Tüfenkci ise konuşmasında ihracata dayalı büyüme politikasına sahip olan Türkiye'nin korumacılık önlemlerinden etkilenen ülkelere bir olduğuna değinmiştir. Ticarete serbestleşme çalışmalarının azalması, siyasi gelişmeler ile korumacılık politikalarının artması, emniyet ve güvenlik

politikaları küresel ticarete yavaşlamaya neden olmuştur.

Tüfenkci de Türkiye'nin rekabet gücünün katma değerli ürünlerin üretimi ile artırılabilirliğini vurgulamış; markalaşmanın ve pazar çeşitliliğinin artırılmasının firmalar için önem arz etmesi gerektiğine değinmiştir. Mevcut durumda, Avrupa Birliği'nin Türkiye ekonomisi için en önemli pazar olması nedeniyle, Gümrük Birliği güncellemesinin Türkiye'nin gündem konusunu oluşturduğunu belirten Tüfenkci, zamanla ortaya çıkan sistematik sorunlar nedeniyle, yeni düzenlemenin hem Türkiye hem Avrupa Birliği için bir kazanç olacağını ifade etmiştir.

Türkiye'nin de imzaladığı Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması ise şeffaflığı ve öngörülebilirliği arttıracak, dış ticarete ücret ve harçları sınırlandıracak, ceza uygulamalarını disipline edecek, idarenin eylem ve kararlarına itiraz edilmesini sağlayacak ve tek pencere sistemini uygulamaya koyacaktır. Tüfenkci bu kapsamda özellikle ihracat işlemlerinin sürelerini azaltma adına bir takım eylemlere (Yetkilendirilmiş Yükümlü Sistemi, Tek Pencere Uygulaması, Müşteri Odaklı Lojistik Bilgi Sistemi) başladığını ve özellikle gümrüklerde bekleme sürelerinin azaltıldığını ifade etmiştir.

Diğer taraftan, ticaretin şeklinin değişmekte olduğu ve e-ticaretin de Türkiye'nin gündem maddelerinden birini oluşturduğundan bahsedilmiştir. Ticaretteki payı her geçen yıl artan e-ticaret için alt yapı ve güvenlik önem arz etmektedir. Bu kapsamda Tüfenkci; yatırım yapan, üreten, istihdam yaratan sanayicileri, ihracatçıları önemsediklerini ve bu firmaların sunulan teşvik ve desteklerden

BİRİNCİ OTURUM

"Yeni Küresel Ticaret Sistemi/ Zorluklar ve Fırsatlar" konulu birinci oturum, Euler Hermes Türkiye Genel Müdürü ve TUSIAD Küresel İlişkiler ve AB Yuvarlak Masa Başkanı Yardımcısı Özlem Özuner moderatörlüğünde gerçekleşti.

Oturumda öncelikli olarak DTÖ'nün Ekonomik Araştırma ve İstatistik Bölümü'nde Danışmanlık görevi yürüten Marc Bacchetta "Ticareti Kapsayıcı Büyümenin Motor Gücü Yapmak - Ticaret ve Uyumu Kolaylaştıran Politikaların Gerekliği" konulu IMF – Dünya Bankası - DTÖ Ortak Raporu'nu sundu. Sonrasında ise, OECD Ticaret ve Tarım Direktörü'nün Kalkınma Bölüm Başkanı Julia Nielson ile Hindistan İş Dünyası Konfederasyonu Ticaret Politikaları Komite üyesi, Reliance Industries (RIL) Başkan Yardımcısı O.P. Hisaria'nın da katılımlarıyla panel ve tartışma bölümüne geçildi.

Marc Bacchetta "Ticareti Kapsayıcı Büyümenin Motor Gücü Yapmak - Ticaret ve Uyumu Kolaylaştıran Politikaların Gerekliği" konulu raporun hazırlanmasının nedenini, ticaretin faydalarının daha doğru bir şekilde iletilmesi ve kazanımların daha kapsamlı olarak paylaşılması olarak özetlemiştir. Serbestlik ve kapsayıcılık arasında bir seçim yapma zorunluluğunun olmaması, ticarete bütünleşmenin sağlanması ve bunların başanmasında ülkelerin iç politikaları önem arz ettiği vurgulanmıştır.

Artan rekabet, inovasyon, teknolojik gelişmeler ve kurumsal reformlar ile üretimde verimliliğin artması ve toplumun alt gelir grupları için düşük fiyat ve ürün çeşitliliği sunulması, ticaretin gelişmesinin faydalarından bazılarını oluşturmaktadır. Bu kapsamda, raporda, Arjantin örnek verilen ülkelerden biri olarak yer almaktadır. Arjantin'de gümrük vergisi azaltıldığında, firmaların inovasyon yatırımlarını %20 arttırdıkları görülmüştür.

Diğer taraftan, rapor ticaretin olumsuz etkilediği grupları da göz önünde bulundurmaktadır. Her ne kadar genele bakıldığında, ticaretin istihdamı arttırdığı görülsede, kalifiye olmayan işçiler için gelirin azaldığı, bazı sektörlerde iş kaybına neden olduğu görülmektedir. "China Shock" olarak adlandırılan ve Çin'in üretim yaptığı sektörlerde diğer ülkelerdeki çalışanlar için iş bulmanın zorlaşması ve işçi gelirlerinin düşmesini tanımlayan terim, ticaretin çalışan kesim üzerindeki olumsuz etkilerini göz önüne sermektedir. Bu nedenle, yerli mevzuat kapsamında düzenleme faaliyetlerinin doğru bir şekilde uygulanması önem arz etmekte; işgücünün dolaşımının artırılması da bu kapsamda öncelikli olmalıdır. Düzenleme faaliyetlerinin işgücü piyasası politikalarının yanında diğer alanlardaki politikalarla da desteklenmesi gerektiğinin altı çizilirken, her ülkenin ayrı şekilde değerlendirilip en uygun çözüm üretilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bacchetta, son olarak, Bakan Bülent Tüfenkci'nin de bahsettiği üzere ikili anlaşmaların ticarete önemli rol oynadığını vurgulamıştır. Bu çerçevede, bu ilişkileri yöneten, merkezde güçlü bir DTÖ de ticaretin gelişmesi açısından vazgeçilmez olmaktadır.

Hisaria ise sanayi ve hizmet sektörlerinin Hindistan'ın ana ihracat kaynakları olduğuna; ancak dünya genelinde artan korumacılık politikalarına rağmen Hindistan'da küreselleşme karşıtı korumacı bir tutum oluşmadığına değinmiştir. Tarım sektörünün ise koruma politikalarına ihtiyaç duyduğu, buna karşın bu tür politikaların artırılmasının rekabeti azaltacağı yönünde bir anlayış olduğu vurgulanmıştır. Ülkeler arası ticaret anlaşmaları kapsamında, iletişim, ticaretin gelişiminde önem arz etmektedir. Julia Nielson da OECD'nin bu aşamada etkin bir görev yürüttüğünü ifade etmiştir. Toplumun genel görüşü ticaretin faydalı olduğu yönündeyken; ticaretten kaynaklanan kazancın toplumun her kesimine düzgün bir şekilde dağıtılmadığı inancı hakimdir. Buna göre, öncelikli olarak kimin ve neden mutsuz olduğunu anlamak önemlidir. Bu çerçevede, ticaret anlaşmalarında devlet yetkililerinin yanı sıra toplumdaki farklı grupların da temsil edilmesi faydalı olacaktır.

Dijitalleşme konusunda ise Nielson, OECD bünyesinde Ocak ayından bu yana başlatılan çalışma ile dijital ekonomi ve etkilerinin araştırıldığını iletmiştir. Dijital dünyada ticarete kullanılan "Hizmet mi eşya mı?" ile "Ülke sınırı nerede?" gibi geleneksel soruların ortadan kalktığına değinen Nielson, hizmet ve eşyanın artık bir arada sunulduğunu; ancak, firmaların zaman zaman geleneksel bariyerlerle karşılaştığını ifade etmiştir.

Ancak, tüm bu yeni dünyanın istihdam üzerindeki etkisini yok saymak mümkün değildir. Yok olan işlerin yanı sıra, otomatikleşme ile birlikte görev tanımı değişen işler, vasıflı çalışan ihtiyacını artırırken, yeni iş dünyasına ayak uyduramayan yaşlı ve vasıfsız çalışanların iş bulmalarını daha da zorlaştırmaktadır. Mevcut durumda teknolojinin çalışan kesim için iş mi yaratacağı, yoksa iş kaybına mı sebep olacağı araştırılmakla birlikte, teknolojinin hizmet sektöründe patlama yaratacağı açıkça belirtilmektedir.

İKİNCİ OTURUM

"Yeni Fırsatlar ve Zorluklar Karşısında AB ve Türkiye'nin Tutumları" konulu ikinci oturum, EY Türkiye Vergi Bölümü Ortağı ve TÜSİAD Dış Ticaret Çalışma Grubu Üyesi Serhan Bahadır moderatörlüğünde gerçekleşti.

Oturum Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı (Vekil) Hüsnü Dilemre, Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü'nde Direktör olarak görev yapan Ignacio Garcio Bercero, Eczacıbaşı Topluluğu Yapı Ürünleri Grubu Başkanı Ali Murat Aköz ile BusinessEurope Uluslararası İlişkiler Bölümü Danışmanı Sofia Bournou katılımlarıyla düzenlendi.

Türkiye'nin otuza yakın ülkeyle serbest ticaret anlaşması imzaladığına değinen Bahadır, ülkemiz ticaretinin önemli bir kısmının Gümrük Birliği kapsamında yapıldığını ifade etmiştir. Bu nedenle, teknolojik gelişmeler, ilave gümrük vergisi, dijitalleşme, AB menşeli ürünlerin ispatı için gerekli belge gibi birçok sorunun çözülmesinde Gümrük Birliği'nin güncellenmesi önem arz etmektedir.

Hüsnü Dilemre ise konuşmasında, 1996 yılından beri uygulanmakta olan Gümrük Birliği'nin kurulma amacının AB'ye tam üyelik sürecinde bir adım olarak başlatıldığını altını çizmiştir. Bu 21 yıllık süreçte, imzalanan serbest ticaret anlaşmalarının da etkisiyle küreselleşme konusunda Türkiye, diğer ülkelerden ayrı bir yere taşınmıştır. Gelecekte ise küresel ekonomiyi geliştirmek ve liberalleşmek amaç edinilmiştir.

Dijitalleşen ekonomi ile ilgili olarak da Türkiye'nin mevzuat kapsamında gerekli düzenlemeleri yerine getirdiğine değinen Dilemre, KOBİ'lerin gelişmesinin uluslararası alanda rekabet gücümüz için önemli olduğunu ifade etmiştir. Gümrük Birliği'nin sonucu olarak küresel değer zincirinin içinde yer alan Türkiye'nin, OECD'de yapılan TIVA (Trade in Value Added) veri tabanına göre, 1995 yılında yabancı katma değeri oranı %10 iken, 2011 yılının ilk çeyreğinde %25,7'ye yükselmiştir. İhracat ürünlerine bakıldığında ise çoğunlukla mamul satışının yapıldığı görülmektedir. Bu sorunun çözümü için firmaların teşvik

edilmesi ve özendirilmesi gerektiğini vurgulayan Dilemre, proje bazlı olarak firmaların ürün geliştirme, patent, satış sonrası hizmetler, donanım, yazılım gibi teşvik mekanizmalarından Bakanlık bünyesinde faydalandırıldıklarını ifade etmiştir. Dilemre konuşmasına, 20 yıl önce imzalanan anlaşmaların bugün yeterli olmadığına, ülkelerin mevcut

anlaşmaları geliştirmesinin önemine, Gümrük Birliği'nin güncellenmesinin hem Türkiye hem AB için gerekliliğine değinerek devam etmiştir. İlave gümrük vergisinin korumacılıktan ziyade haksız rekabete karşı önlem olarak görülmesi gerektiğini, Türkiye'nin gümrük vergisi ortalamasının %4'lerde olduğunu, Türkiye'nin yarıştığı ülkelerde ise %10 ila 20 arasında değiştiğini vurgulamıştır.

Moderatör Sercan Bahadır, ticaretin gelişimi açısından yeni nesil anlaşmaların önemli olduğunu, Avrupa Birliği'nce imzalanan STA'lara doğrudan katılmadığımız için Gümrük Birliği'nin bir uyumsuzluk yarattığını vurgulamıştır. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü'nde Direktör olarak görev yapan Ignacio Garcio Bercero'ya Avrupa Birliği'nin ticarete bakış açısını, Avrupa Birliği'nin güçlendirilmiş bir ticaret gündemi ve ticaret anlaşmaları açısından nasıl bir politika izlediğini sormuştur. Bercero konuşmasında, ortaklarını destekleyerek onları açık olmaya teşvik ettiklerini belirterek, DTÖ görüşmelerinde ilerleme kaydetmek istediklerini, DTÖ'nün ilerlemesi, zorluk çıkmaması için ülkeleri teşvik etmek gerektiğini ifade etmiştir. Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Meksika gibi ülkelerle STA görüşmelerinin ve müzakerelerin devam ettiğini ileten Bercero, müzakerelerin şeffaf olması ve kamuoyunun bilgilendirilmesi gerektiğini altını çizmiştir. Ayrıca, sürdürülebilir kapsamlı büyüme için daha kapsamlı anlaşmalar yapılması gerektiğine değinen Bercero, bunun sağlanabilmesi için Avrupa Parlamentosu ile Konseyin, süreci hızlandırması gerektiğini ifade etmiştir.

Konuşmacılardan Eczacıbaşı Topluluğu Yapı Ürünleri Grubu Başkanı Ali Murat Aköz, Gümrük Birliği'nin firmalar için hayati önemi olduğunu belirtmiştir. Doğru kalite standartlarıyla hareket edildiğinde, doğru fiyat ve doğru marka ile piyasaya girildiğinde, AB pazarında rekabet edilebildiğini vurgulayan Aköz, uzun vadeli bir stratejiye sahip olunması gerektiğini ifade etmiştir.

Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu'nun Avrupa Birliği gibi açık ve şeffaf pazarların yanı sıra, zor coğrafyalarda da faaliyet gösterdiğini belirten Aköz, özellikle bu yerlerde ülkeler arası ticaretin ana

belirleyicisinin çoğunlukla siyaset olduğunu ifade etmiş ve son dönemde Rusya ile yaşanan siyasi krizin iki ülke arasındaki ticareti etkilemesini de buna örnek göstermiştir.

Sofia Bournou ise iş dünyasının günümüzde karmaşık ve zorlu olduğunu ve firmaların çoğunlukla belirsiz bir ortamda yarıştığını ifade etmiştir. Ayrıca, küreselleşme ve ticaret dalgasının getirdiği zorlukların BusinessEurope'ta da en çok tartışılan alanlar olduğunu, ancak firmaların zorlukları fırsatlara dönüştürebileceğine inandıklarını belirtmiştir. Buna göre, pazarlarını ve ürünlerini çeşitlendiren, müşteri ve tedarikçileri ile iyi iletişim kurabilen firmalar tüm bu ortamda başarılı olabilecektir.

Diğer taraftan, korumacılığın devletler tarafından çözüm olarak sunulmasının sadece mevcut sorunları derinleştirdiğini belirten Bournou, toplumları dünyadan izole etmenin firmaların rekabet gücünü azalttığını, çalışanların beceri ve gelirlerini etkilediğini, tüketicilerin ise hak ettikleri standartlara kavuşamamalarına neden olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle, anlaşmalar ve iletişim ticaretin gelişmesi için büyük önem arz etmektedir.

Gümrük Birliği güncellemesi konusu yeniden masaya yatırıldığında Hüsnü Dilemre, tarım ürünlerini, hizmetleri ve Türk girişimcilerinin de katılabilmesi için kamu alımı konusunu da kapsayacak şekilde anlaşmanın derinleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bercero da Gümrük Birliği'nin AB'nin yaptığı en başarılı anlaşmalardan biri olduğunu altını çizmiş; Türkiye'nin bu süreçte üstüne düşen görevleri yerine getirdiğini belirterek, bu projenin son derece kritik olduğunu ve ilişkinin iyiye gitmesinin AB için önemli olduğunu açıklamıştır.

Türk firmalarının küreselleşme karşısındaki sorunlarına değinen Aköz, büyük firmaların ticaretin kurallarını belirlediğini ve inovasyona daha fazla bütçe ayırabilmeleri nedeniyle rekabetin güçleştiğini belirtmiştir. Bu sorunun çözümünde markalaşma ile iş gücü verimliliğinin sağlanması büyük rol oynayacaktır. Bu açıdan, marka yaratımına yatırım yapılması ve meslek eğitimlerinin teşvik edilmesi gerekmektedir.

Bournou ise Türkiye'nin AB'nin dördüncü büyük ortağı olduğunu ve TÜSİAD ve TİSK'in BusinessEurope'ta da temsil edildiğini vurgulamıştır. Buna göre, yalnızca eşya ticareti değil tarım, dijital güvenlik, enerji ve hizmet gibi alanlarda da ortaklık sağlanmasının önemli olduğunu ifade etmiştir.

SONUÇ

21 Eylül 2017 tarihinde TUSIAD'ın İstanbul'da düzenlediği "Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme" başlıklı konferans, politika yapımcıları, uygulayıcıları ve firmaların katılımı ile küresel ticaretin yarattığı zorlukların ve fırsatların tanımlanması ve Gümrük Birliği ışığında bu zorlukların ve fırsatların nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda kapsamlı bir tartışma ortamı sunmuştur.

Konferansın ilk oturumunda, korumacılık, ticaret anlaşmaları, DTÖ'nün rolü ve dijitalleşme konuları tartışılmış ve "Ticaret Kapsayıcı Büyümenin Motor Gücü Yapmak – Ticaret ve Uyumu Kolaylaştıran Politikaların Gerekliliği" konulu IMF – Dünya Bankası ve DTÖ ortak raporu katılımcılara sunulmuştur. Ayrıca, OECD'nin dış ticaretin faydasının toplumlara aktarılması konusundaki iletişim örnekleri ile "dijitalleşme"nin ticaretteki tanımlaması konularındaki OECD çalışmaları aktarılmıştır.

İkinci oturumda ise, korumacılığın sonuçları ve Gümrük Birliği modernizasyonu konuları tartışmaya açılmış ve hem Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı (Vekili) Hüsnü Dilemre, hem Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü'nde Direktör olarak görev yapan Ignacio Garcia Bercero'nun katılımları ile modernizasyon görüşmelerini gerçekleştiren yöneticiler tarafından zorluklar ve fırsatlar masaya yatırılmıştır.

Konferansın sonucunda ortaya çıkan politika önerileri aşağıda sıralanmıştır:

1. Türkiye'nin en büyük ticari ortağı olan Avrupa Birliği ile sadece malları değil; hizmetler, tarım ürünleri, devlet yardımları, kamu alımları gibi konuları da kapsayacak daha derin ve modern bir Gümrük Birliği anlaşması yaparak hem mevcut anlaşmanın aksaklıklarının giderilmesi hem de Türkiye ekonomisinin birçok sektöründe olumlu bir dönüşümün yaratılması, Türkiye'nin dış ticarete en büyük önceliklerinden biri olmalı ve zaman kaybetmeden gerçekleştirilmelidir.
2. Hem üretim biçimleri hem de uluslararası ticarete yapısal değişikliklerin hızla gerçekleştiği bu dönemde Türkiye'nin çağa ayak uydurabilmesi ve rekabette ön plana çıkabilmesi için bütüncül bir bakışla kamunun diğer eylem ve kalkınma planlarıyla uyumlu, makro düzeyde vizyonumuzu ortaya koyan bir dış ticaret politikasının hazırlanması gerekmektedir. Söz konusu politika, başta iş dünyası olmak üzere tüm paydaşların katkı sağlayabileceği ve şeffaf bir şekilde hazırlanmalıdır.
3. Küresel düzeyde korumacılığın revaçta olduğu bir dönemden geçilse de, Türkiye rekabet gücünü ilave gümrük vergileri ve ticareti zorlaştıran tedbirler aracılığıyla değil, katma değeri yüksek ürünler üreterek, marka bilinirliğini ve pazar çeşitliliğini artırarak sağlamalıdır.
4. Küresel ekonomik düzeni ve serbest ticareti tehdit eden popülist akımların güç kaybetmesi için uluslararası ticaretin faydalarının daha eşit bir şekilde dağıtılması ve topluma daha şeffaf ve anlaşılır şekilde aktarılması gerekir. Otomasyon, küresel değer zincirleri ve uluslararası ticaretin getireceği olumlu ve olumsuz değişikliklerin iletişiminin iyi yapılması, serbest ticareti engellemek veya sınırlamak isteyen siyasi tutumların önünü kesecektir.

5. Ticaretin etkileri daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Ticaret istihdama genel anlamda olumlu katkıda bulursa da, özellikle gelişmiş ülkelerde kalifiye olmayan işgücünün istihdam edilmesi konusunda sorunlara sebep olmuştur. Bu olumsuz etkilerin aşılması için hem istihdam hem de refah devleti alanında yeni politikalar geliştirilmeli, yeni oluşan ihtiyaçlara uygun beceriler edinilmesi için eğitim programları artırılmalı ve işgücünün dolaşımı kolaylaştırılmalıdır.

6. Uluslararası ekonomik sistemdeki arayışlara cevaben DTÖ'nün faaliyetlerini tekrar ön plana çıkartmak ve merkeze koymak yararlı olabilir. Türkiye de kurallara bağlı ve çok taraflı bir sistemi sağlayan DTÖ'nün daha merkezi bir görev üstlenmesinin destekçisi olmalıdır. İkili ve çok taraflı/bölgesel ticaret anlaşmaları daha kolay ve hızlı şekilde uygulansa da küresel ticaretin kural ve standartlarının koyulması ve ortak sorunlara çözüm bulunması için DTÖ'nün rolü vazgeçilmezdir.

7. 2017 yılında yürürlüğe giren Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması, DTÖ'nün son dönemdeki en büyük başarısıdır. Bu anlaşma sayesinde şeffaflık ve öngörülebilirlik artacak, ülkelerin dış ticaret uygulamalarında uyum sağlanacaktır. Türkiye de bu anlaşmadan doğan yükümlülüklerini zaman kaybetmeden yerine getirmelidir.

8. Son yıllarda hem iç hem dış ticarete yapısal değişiklikler yaşandı. Bu değişiklikler içinde en önemlilerden bir tanesi, e-ticaretin toplam ticaret içindeki payının giderek artmasıdır. Hem kullanıcılar hem de şirketler için birçok kolaylık sağlayan e-ticaretin ağırlığı, Türkiye'de henüz gelişmiş ekonomilerin düzeyine ulaşamamıştır. Bu bağlamda hızlı ve güvenli bir e-ticaret için gerekli hukuki düzenlemeler ve altyapı yatırımları yapılmalıdır.

9. Dijitalleşme aracılığıyla gümrük uygulamalarında evrakların azaltılması, dış ticarete maliyet ve zaman kaybının en aza indirilerek şirketlerin rekabet gücünün artmasını ve Türkiye'nin ihracatının güçlenmesini sağlayacaktır. Tek Pencere sisteminin uygulanmaya başlaması, yurt dışı akreditasyonlarının tamamlanarak Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü'nün yaygınlaştırılması ve Piyasa Gözetim Denetim uygulamalarının gümrükler yerine iç piyasada yapılması gibi konuların çözüme kavuşması, hem gümrük uygulamalarının daha etkin gerçekleştirilmesini sağlayacak, hem de dış ticaret yapan firmaların rekabet gücünü arttıracaktır.

10. Dış ticaret ve yurt dışı yatırım yapacak şirketlerin başarılı olmak için girecekleri pazarı önceden araştırarak uzun vadeli plan oluşturmaları gerekmektedir. Şirketlerin rekabet gücünü arttırmak için markalaşma büyük rol oynamaktadır. Doğru marka ve doğru fiyat politikası, özellikle Avrupa Birliği gibi şeffaf ve açık pazarlarda başarıya ulaşmayı kolaylaştırmaktadır.

TÜSİAD Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme Konferansı (21.09.2017) - Özet

TÜSİAD Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme Konferansı - Genel

TÜSİAD Küresel Ticaret: Politikadan Eyleme Konferansı - Tüm videolar için

ANA SPONSORLAR

KATKILARIYLA

EULER HERMES
TÜRKİYE

EY TÜRKİYE

ODAK GRUP

SUN TEKSTİL

#kureselticaret #globaltrade

TÜSİAD PROJE EKİBİ

HALE ONURSAL HATİPOĞLU
TÜSİAD DIŞ İLİŞKİLERDEN SORUMLU
GENEL SEKRETER YARDIMCISI

TAMER ŞEN
TÜSİAD KÜRESEL EKONOMİK İLİŞKİLER
KIDEMLİ BÖLÜM SORUMLUSU

ASLI BAŞKARACAOĞLU
TÜSİAD KÜRESEL EKONOMİK İLİŞKİLER
BÖLÜMÜ KIDEMLİ UZMAN

BAŞAT ŞİMŞEK
TÜSİAD KÜRESEL EKONOMİK İLİŞKİLER
BÖLÜMÜ UZMAN

ZEYNEP ALAÇAM ÖZGÜDER
TÜSİAD DIŞ İLİŞKİLER BÖLÜMÜ
YÖNETİCİ ASİSTANI

An aerial photograph of a body of water, likely a lake or sea, with a textured surface. In the top right corner, a colorful pier or dock structure is visible, featuring various colored sections in blue, yellow, red, and green. The word "TUSIAD" is centered in the middle of the image in a bold, white, sans-serif font.

TUSIAD

www.tusiad.org